

3. Տիպարանություն

Արտարժույթի առուվաճառքի գործարքների կիրառությամբ դրամական միջոցների ծագման իրական աղբյուրների և փաստացի շարժի ուղղության քողարկման միջոցով փողերի վազման սխեմա

Նշված տեսակի սխեմայի գործողության մեխանիզմը կայանում է հետևյալում. ֆինանսական հաստատությունը (այդ թվում՝ արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձը) երկու և/կամ ավելի արժույթների առուվաճառքի մի շարք գործարքների միջոցով.

- իր հաճախորդ մի տնտեսվարող սուբյեկտի հետ գործարքների միջոցով ստանում է եկամուտներ, և
- մեկ այլ սուբյեկտի հետ գործարքների միջոցով կրում է վնասներ՝ այդպիսով ապահովելով առաջինի վնասներով ձևավորված միջոցների փոխանցումը երկրորդին: Գործարքների արդյունքում տեղի է ունենում ֆինանսական միջոցների հոսք մի տնտեսվարող սուբյեկտից մյուսին՝ թաքցնելով դրանց ծագման իրական աղբյուրը և շարժման փաստացի ուղղությունը:

1) Սխեմայի նկարագիրը

ա. Ֆինանսական հաստատությունն իր հաճախորդ տնտեսվարող սուբյեկտի հետ արտարժույթի առուվաճառքի գործարքների միջոցով ստանում է եկամուտներ

Արտարժույթի առուվաճառքի պոտենցիալ կասկածելի այս գործառնությունները կատարվում են հետևյալ սխեմայով.

1) Հաստատությունն իր Հաճախորդ Ա-ին վաճառում է, օրինակ, 1.000.000 եվրո՝ գնելով 1.500.000 ԱՄՆ դոլար (դիցուք՝ 1.500 փոխարժեքով),

2) Հաջորդ քայլով հաստատությունը Հաճախորդ Ա-ի հետ կատարում է նույն ծավալով եվրոի հակադարձ գործարք՝ գնելով 1.000.000 եվրո և դրա դիմաց վճարելով 1.450.000 ԱՄՆ դոլար (դիցուք՝ 1.450 փոխարժեքով):

Արդյունքում, ֆինանսական հաստատությունն իր կողմից վաճառված եվրոն հետ գնելու համար Հաճախորդ Ա-ին վճարում է ավելի քիչ ԱՄՆ դոլար, քան ստացել էր (առքի ու վաճառքի փոխարժեքների տարբերությամբ պայմանավորված չափով) և ստանում է որոշակի եկամուտ (դիտարկվող դեպքում՝ 50.000 ԱՄՆ դոլար): Փաստորեն, նշված գործարքների արդյունքում Հաճախորդ Ա-ն ֆինանսական հաստատությանը «զիջում» է որոշակի գումար՝ ի հաշիվ իր վնասների:

բ. Ֆինանսական հաստատությունն իր հաճախորդ տնտեսվարող սուբյեկտի հետ արտարժույթի առուվաճառքի գործարքների միջոցով կրում է վնասներ

Այս քայլով կրկնվում են նախորդ կետում նշված գործողությունները, սակայն՝ արդեն հսկառակ արդյունքով: Մասնավորապես.

Հաստատությունն իր Հաճախորդ Բ-ին վաճառում է, օրինակ, 1.000.000 եվրո՝ գնելով 1.450.000 ԱՄՆ դոլար (դիցուք՝ 1.450 փոխարժեքով),

Հաջորդ քայլով հաստատությունը Հաճախորդ Բ-ի հետ կատարում է նույն ծավալով եվրոի հակադարձ գործարք՝ գնելով 1.000.000 եվրո և դրա դիմաց վճարելով 1.500.000 ԱՄՆ դոլար (դիցուք՝ 1.500 փոխարժեքով):

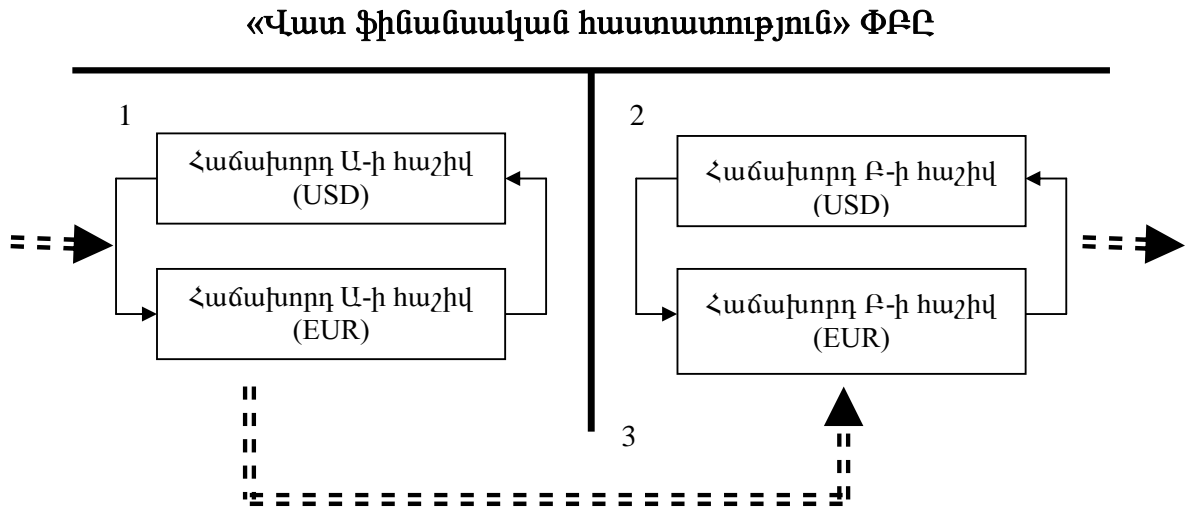
Արդյունքում, ֆինանսական հաստատությունն իր կողմից վաճառված եվրոն հետ գնելու համար Հաճախորդ Բ-ին վճարում է ավելի շատ ԱՄՆ դոլար, քան ստացել էր (առքի ու վաճառքի փոխարժեքների տարբերությամբ պայմանավորված չափով) և կրում է որոշակի վնաս (դիտարկվող դեպքում՝ 50.000 ԱՄՆ դոլար): Փաստորեն, նշված գործարքների արդյունքում ֆինանսական հաստատությունը Հաճախորդ Բ-ին «զիջում» է որոշակի գումար՝ ի հաշիվ իր վնասների:

Վերը նկարագրված գործարքների արդյունքում Հաճախորդ Ա-ի վնասների հաշվին ձևավորված միջոցները մուտքագրվում են Հաճախորդ Բ-ի հաշվին՝ թաքցնելով այդ միջոցների ծագման իրական աղբյուրները և շարժման փաստացի ուղղությունը, ինչի դիմաց ֆինանսական հաստատությունը, որպես կանոն, ստանում է «պարզևավճար»՝ արտարժույթի առուվաճառքի գործառնությունների դիմաց գանձվող միջնորդավճարների և/կամ գնվող/վաճառվող արժույթների փոխարժեքների տարբերությամբ պայմանավորված եկամտի տեսքով:

Ընդ որում, որպես կատարված գործարքների իրավաչափությունն ապացուցող հանգամանք, ֆինանսական հաստատությունը կարող է վերոհիշյալ գործարքները հնարավոր երրորդ կողմին ներկայացնել/ մեկնաբանել հետևյալ զուգադրությամբ՝ «ա1-բ2» և «ա2-բ1» (ըստ վերը ներկայացված կետերի համարակալման): Այսինքն՝ հաստատությունը կարող է պնդել, որ «ա1» քայլով Հաճախորդ Ա-ից 1.500 փոխարժեքով գնված ԱՄՆ դոլարը «բ2» քայլով նույն փոխարժեքով վաճառել է Հաճախորդ Բ-ին, և «ա2» քայլով Հաճախորդ Ա-ից 1.450 փոխարժեքով գնված եվրոն Բ1 քայլով նույն փոխարժեքով «բ1» քայլով վաճառել է Հաճախորդ Բ-ին, երկու դեպքում էլ ստանալով եկամուտ, դիտարկվող դեպքում՝ արտարժույթի առուվաճառքի գործառնությունների դիմաց գանձվող միջնորդավճարների տեսքով:

Ինչպես «ա», այնպես էլ «բ» կետում նկարագրված գործառնությունները կարող են կատարվել ոչ թե երկու, այլ երեք, չորս կամ ավելի մեծ թվով արժույթների «շղթայական» փոխարկումների միջոցով, ինչից այդ գործարքների կատարման տրամաբանությունն ու նպատակը չի փոխվում: Նշենք նաև, որ արժույթի փոխարկման գործարքների որևէ համախումբ «շղթայական» համարելու համար գործարքների՝ միմյանց հաջորդելու ստանդարտ կամ «լավագույն» ժամանակահատված գոյություն չունի. վերջինս կարող է տատանվել մեկից մինչև մի քանի օր, իսկ որոշ դեպքերում նաև՝ ավելի երկար միջակայքում: Նմանատիպ գործարքներ դիտարկելիս կարևորը այս կամ այն հաճախորդի հետ բանկի փոխհարաբերությունների ամբողջական եկամտաբերության (կամ՝ վնասաբերության) ուսումնասիրությունն է, այդ թվում նաև՝ հաճախորդների տվյալ խմբի համար սահմանված պայմանների նույնականությունը (կամ՝ դրանց էական շեղումները):

2) Ստորև սխեմատիկորեն ներկայացվում են նկարագրված տեսակի գործառնությունները.

ա. «Վատ ֆինանսական հաստատություն» ՓԲԸ-ն Հաճախորդ Ա-ի հետ կնքված արտարժույթի առուվաճառքի նույն ծավալով երկու հակադարձ գործարքի արդյունքում ստանում է զուտ եկամուտ (օրինակ՝ վաճառում է եվրո և գնում ԱՄՆ դոլար 1.500 փոխարժեքով, որից հետո գնում է եվրո և վաճառում ԱՄՆ դոլար՝ 1.450 փոխարժեքով),

բ. «Վատ ֆինանսական հաստատություն» ՓԲԸ-ն Հաճախորդ Բ-ի հետ կնքված արտարժույթի առուվաճառքի նույն ծավալով երկու հակադարձ գործարքի արդյունքում կրում է զուտ վնաս (օրինակ՝ վաճառում է եվրո և գնում ԱՄՆ դոլար 1.450 փոխարժեքով, որից հետո գնում է եվրո և վաճառում ԱՄՆ դոլար՝ 1.500 փոխարժեքով),

գ. Արդյունքում, «Վատ ֆինանսական հաստատություն» ՓԲԸ-ն ապահովում է Հաճախորդ Ա-ի վնասներով ձևավորված միջոցների փոխանցումը Հաճախորդ Բ-ին:

3) Եզրահանգում

Վերը նկարագրված սխեմայով և քայլերի հաջորդականությամբ կատարվող գործարքներն իրենց մեջ կարող են պարունակել եկամուտների ծագման աղբյուրները, դրանց շարժը կամ իրական պատկանելությունը (վերջնական շահառուներին) թաքցնելու նպատակ:

Նման սխեմայով հատկորոշվող գործառնությունների ուսումնասիրության տեսանկյունից առանձնակի ուշադրության են ենթակա **ֆինանսական հաստատության կողմից իրականացվող արտարժույթի առուվաճառքի գործառնությունները:**